نامه به سردبیر

ترجمان دانش: گامی بلند برای مشارکت ذی‌نفعان در نظام سلامت

مرتضی عرب زوزنی*[1]

[1] دکتری تخصصی سیاستگذاری سلامت، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند، بیرجند، ایران

* **نویسنده مسؤول:** مرتضی عرب زوزنی
arab.hta@gmail.com

ارجاع: عرب زوزنی مرتضی. ترجمان دانش: گامی بلند برای مشارکت ذی‌نفعان در نظام سلامت. راهبردهای مدیریت در نظام سلامت. ۱۴۰۳؛ ۹(۱): ۱-۳.

واژه‌های کلیدی: ترجمان دانش، مشارکت، سلامت

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۰۹
تاریخ اصلاح نهایی: ۱۴۰۳/۰۳/۲۶
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳ /۰۳/۲۷

جان یانیدیس: "علم بهترین چیزی است که می‌تواند برای بشر اتفاق بیفتد، اما انجام تحقیق مانند شنا کردن در یک اقیانوس در شب است. علم در تاریکی رشد می‌کند."

سلامت به‌عنوان یک حق بیان‌شده است و پیرو این حق تمامی دولت‌ها درصدد فراهم آوردن خدمات مراقبت سلامت در سطح مختلف هستند. علاوه براین محققین زیادی در سرتاسر دنیا هرروز در حال انجام تحقیقات متفاوت و گوناگونی هستند تا دسترسی به خدمات را تسهیل کنند، اثربخشی آن را بهبود دهند و هزینه‌های آن را مدیریت کنند. بااین‌وجود در بسیاری از موارد نتایج این تحقیقات به ذی‌نفعان اصلی یا نهایی آن‌ها اطلاع داده نمی‌شود یا ذی‌نفعان از این نتایج بی‌اطلاع می‌مانند. در حقیقت در چنین حالتی ممکن است هیچ‌وقت از نتایج ارزشمند یک طرح تحقیقاتی در عمل استفاده نشود (۱).

ترجمان دانش در حقیقت به‌عنوان فرایندی واسطه بین پژوهشگران و ذی‌نفعان طرح‌ها بیان می‌شود. ترجمان دانش به معنای تبادل، سنتز و کاربرد یافته‌های تحقیق به‌واسطه سیستم پیچیده‌ای از ارتباطات بین محققین و استفاده‌کنندگان از دانش است که هدف نهایی آن تغییر در رفتار است. در این فرایند مهم‌ترین یافته‌ها و نتایج پژوهش‌ها به زبانی ساده و قابل‌فهم برای عموم مردم بیان می‌شود. پیام باید به‌صورت خلاصه به زبانی غیرتخصصی و شفاف و روشن در قالب جملات گزاره‌ای باشد، به‌گونه‌ای که فرد ناآشنا به پژوهش آن را کاملاً درک کند و در صورت نیاز بتواند از آن نتایج در زندگی روزمره خود استفاده نماید. معمولاً یک گزارش ترجمان دانش دارای چند بخش مهم است که مهم‌ترین آن‌ها شامل پیام پژوهش، بیان اهمیت موضوع، مهم‌ترین یافته‌ها، ذی‌نفعان (ازجمله عموم مردم، سیاستگزاران و تصمیم‌گیرندگان حوزه سلامت، گیرندگان و ارائه‌دهندگان خدمات مراقبتی، صنعت و سایر سازمان‌ها)، پیشنهاد برای کاربرد نتایج برحسب ذی‌نفعان و شیوه انتقال نتایج به ذی‌نفعان است (۲,۳).

برای انتقال نتایج مطالعات به ذی‌نفعان روش‌های مختلفی وجود دارد که برحسب نوع مخاطب می‌تواند متفاوت باشد. این روش‌ها معمولاً در دودسته روش‌های فعال و روش‌های غیرفعال دسته‌بندی می‌شوند. در روش‌های فعال امکان تبادل‌نظر و گفتگو و بازخورد بیشتری وجود دارد درحالی‌که روش‌های غیرفعال معمولاً یک‌طرفه هستند و بازخوردی در آن‌ها صورت نمی‌گیرد. مهم‌ترین روش‌های غیرفعال شامل انتشار نتایج پژوهش‌ها در قالب مقاله در مجلات داخلی و خارجی، یا ارایه آن‌ها در سمینارهای داخلی و خارجی است. همچنین ارسال گزارش کامل یا خلاصه نتایج در مجلات یا روزنامه‌ها یا انتشار آن در سایت‌های سازمان‌ها نیز جزو این دسته هستند. در روش‌های فعال می‌توان به برگزاری جلسه به‌صورت مستقیم با

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.18502/mshsj.v9i1.15779]

ذی‌نفعان و اصحاب رسانه اشاره کرد. همچنین تدوین راهنمای بالینی و پروتکل‌های استاندارد حاصل از نتایج تحقیقات و برگزاری کارگاه‌های مرتبط با موضوع همراه با ارائه نتایج می‌تواند از مهم‌ترین این روش‌ها باشد (۴،۵).

فرایند ترجمان دانش و کاربست نتایج در کشور ما نیز به‌تازگی جان تازه‌ای گرفته است اما همچنان مشکلات فراوانی سد راه آن است. در این زمینه توصیه می‌شود محققین محترم و علاقه‌مند به دنبال رساندن نتایج تحقیقات خود به ذی‌نفعان اصلی باشند و از روش‌های فعال و غیرفعال ذکرشده استفاده نمایند. در بسیاری از موارد دانشگاه‌ها و مؤسسات نیز از برگزاری چنین جلساتی استقبال خواهند کرد زیرا این فرایند در ارزشیابی دانشگاه‌ها نیز دارای اهمیت و امتیاز است. امید است با سرعت بخشیدن به این فرایند ارتباط واقعی بین دانشگاه و محققین با خارج از دانشگاه برقرار شود و از نتایج تحقیقات به‌صورت کاربردی‌تری استفاده شود. همچنین بهتر است با مشارکت دادن ذی‌نفعان در کلیه مراحل تحقیق، به شیوه‌ای عمل شود که خواسته‌های ذی‌نفعان در نتایج تحقیقات ظهور کند.

References

1) Beauchamp TL, Faden RR. The right to health and the right to health care. Health Rights: Routledge; 2017: 9-22.
2) Grimshaw JM, Eccles MP, Lavis JN, Hill SJ, Squires JE. Knowledge translation of research findings. Implementation Science 2012; 7(50): 1-7.
3) Straus SE, Tetroe J, Graham I. Defining knowledge translation. CMAJ 2009; 181(3-4): 165-8.
4) Fafard P, Hoffman SJ. Rethinking knowledge translation for public health policy. Evidence & Policy 2020; 16(1): 165-75.
5) Straus SE, Tetroe JM, Graham ID. Knowledge translation is the use of knowledge in health care decision making. Journal of clinical epidemiology 2011; 64(1): 6-10.

Published by: Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, www.mshsj.ssu.ac.ir
CC BY-NC 4.0

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-28]
[DOI: 10.18502/mshsj.v9i1.15779]

Manage Strat Health Syst

Letter to the Editor

Knowledge Translation; A Big Step to Stakeholder Participation in Health Systems

Morteza Arab-Zozani [1*]

[1] Ph.D. of Health Policy, Social Determinants of Health Research Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

* **Corresponding Author:** Morteza Arab-Zozani
arab.hta@gmail.com

Citation: Arab-Zozani M. Knowledge Translation; A Big Step to Stakeholder Participation in Health Systems. Manage Strat Health Syst 2024; 9(1): 1-3.

Received: May 29, 2024
Revised: June 15, 2024
Accepted: June 16, 2024

A B S T R A C T

Knowledge Translation (KT) is defined as an intermediary process between researchers and stakeholders. Knowledge translation means the exchange, synthesis and application of research findings through a complex system of communication between researchers and users of knowledge. The ultimate goal of KT is to change the behavior. In this process, the most important findings and research results are expressed in a simple and understandable language for the general public.

Key words: Interpreter knowledge, Health, Contribution

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-28]

[DOI: 10.18502/mshsj.v9i1.15779]

Copyright: © 2024 The Author(s); Published by Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. This work is licensed under a Creative Commons Attribution Non-Commercial 4.0 International license (https://creativecommons. org/ licenses/by-nc/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.